

LA FORÇA DEL CANVI

Ignasi Pla a la Reial Societat Econòmica d'Amics del País

Aula Matilde Salvador de la Universitat de València, 12 de juny del 2006

Salutació

membres de la Reial Societat Econòmica d'Amics del País,
autoritats de la Universitat de València
senyores i senyors,
bona vesprada,

Volguera, abans que res, agrair a la Reial Societat Econòmica d'Amics del País de la ciutat de València i a la Universitat de València en què ens trobem l'oportunitat d'intervindre hui ací i poder compartir amb vostés una breu reflexió sobre quina és la situació en què es troba la Comunitat Valenciana i quines seran les prioritats del meu govern a partir de maig de 2007 si els ciutadans, com n'estic segur, atorguen als socialistes la responsabilitat de governar la Generalitat.

Igualment vull agrair al meu amic, Jesús Huguet, les seues amables paraules de presentació i a tots vostés la seua presència ací i la disponibilitat per compartir un debat i unes propostes que són el producte col·lectiu del treball dels equips de persones que conformen el partit socialista i la conseqüència d'haver escoltat intensament la societat civil valenciana en els últims anys.

El propòsit últim de la meua intervenció és exposar la meua visió sobre quins són els principals reptes que té un país del món més avançat, relativament perifèric i amb problemes estructurals, com és la Comunitat Valenciana per fer front a una realitat en canvi cada vegada més accelerat. I, sobretot, quines són les respostes que un govern progressista hauria d'impulsar.

Crec que estem en un moment transcendent per a la Comunitat Valenciana. Des de l'aprovació del nostre primer estatut d'autonomia en 1982 fins ara, ha passat quasi un quart de segle i canviat moltes coses. El món és molt distint, només cal recordar que ha caigut el

mur de Berlín; que fa anys que formem part d'una Unió Europea que s'ha ampliat enormement; que la globalització econòmica, social i cultural és un fet consolidat; que la nova revolució tecnològica ha canviat les estructures productives i de generar riquesa, o que la diversitat cultural i la força dels moviments immigratoris és cada vegada major en els països desenvolupats.

I és també un moment transcendent perquè, davant esta nova realitat global, la Comunitat Valenciana està acumulant dèficits i mancances que limiten les nostres possibilitats de futur:

- l'existència d'hàbits i comportaments poc democràtics i obscurantistes en la forma de governar,
- la falta de respecte del govern de la Generalitat per l'autonomia i la necessitat de participació i col·laboració crítica de la societat civil,
- la falta d'inversions en els serveis de benestar,
- el model de desenvolupament equivocat que s'ha seguit en els últims 12 anys,
- el descontrol en l'ordenació i ocupació del territori,
- la inadequada i pobra utilització del capital humà i de les capacitats intel·lectuals, creatives i emprenedores dels valencians,
- i per la falta d'un liderat polític fort, estable i modern.

Tractaré d'explicar-me amb un cert detall, tractant de fer palés que estos dèficits estan interrelacionats, i que sumats ens fem perdre bona part del nostre potencial com a poble, debiliten la cohesió i integració d'una societat valenciana cada vegada més diversa i dificulten la nostra incorporació plena a la nova modernitat.

La falta de qualitat de la democràcia a la Comunitat Valenciana

Resulta trist dir-ho, però la veritat és que resulta molt difícil trobar dins d'Espanya i en els països més avançats d'Europa, una regió europea que presente tants casos de denúncies per corrupció, per abusos urbanístics sense garantir els drets dels ciutadans, amb un deute públic tan elevat i tan poc eficaç, amb una utilització tan partidista de les institucions i

dels mitjans de comunicació pública o amb una desviació tan gran dels costos de les obres públiques tan gran com la Comunitat Valenciana.

I també és ben difícil trobar un govern que, a més d'estar profundament dividit, siga tan obscurantista en la gestió dels recursos públics, i que haja feta tan poca inversió social i productiva com el de la Generalitat Valenciana en l'última dècada.

Crec que això s'ha de canviar. En primer lloc, aprovant a partir de 2007 lleis que garantisquen la transparència en la gestió pública i que facen pública l'evolució del patrimoni dels responsables polítics. Però també amb iniciatives concretes com una Oficina Pressupostària dependent de les Corts que faça un seguiment rigorós, públic i clar de l'execució pressupostària; o, per exemple, facilitant instruments que permeten una participació ciutadana estable i la creació un Consell Assessor plural, professional i democràtic que garantitze una Televisió Valenciana pública, de qualitat, més barata i en valencià.

Hem de passar de l'obscurantisme actual a la transparència, la participació i el control públic de l'acció de govern.

El paper de la societat civil

El segon dels dèficits principals de la societat valenciana està relacionat amb l'anterior i es concreta en la falta de respecte i consideració que ha tingut el Govern Valencià en els últims dotze anys per l'autonomia de la societat civil, i en la marginació de la seua participació i col·laboració crítica.

Tant si parlem de l'àmbit sociolaboral, com si ho fem de l'econòmic, el cultural, l'universitari, el de les ONG, els col·legis professionals o el dels moviments cívics,... és difícil trobar un col·lectiu cívic, social o institucional que no haja viscut la pressió o l'oposició del govern de la Generalitat. Inclús una associació del prestigi, la independència i la tradició de la Reial Societat Econòmica d'Amics del País ha conegut episodis de pressió

i desconfiança del govern de la Generalitat, per no parlar de la falta de reconeixement que la pròpia Universitat de València i en general en totes les universitats valencianes han patit en els últims dotze anys.

Per cert, no hi ha cap govern en el món avançat que done l'esquena o desconfie de les seues universitats com ha fet el Govern de la Generalitat des que governa el PP. Això no passa en cap lloc del món. La universitat i la qualitat de la seua investigació i docència és transcendental per al futur d'una societat i donar-li l'esquena a la universitat és donar-li l'esquena al progrés i a la modernitat. És un acte irresponsable i imperdonable.

Per això el meu compromís personal i col·lectiu dels socialistes per impulsar mecanismes estables de participació democràtica i de seguiment de les polítiques públiques sectorials que permeten la col·laboració i la discussió contínua del Govern Valencià amb la pluralitat associativa de la societat civil i, especialment, amb les Universitats. Això és bàsic per millorar la qualitat de la nostra democràcia i per acostar les institucions d'autogovern a tots els ciutadans.

Falten inversions socials

Durant els anys de govern del PP a Espanya, la inversió social sobre el total del PIB espanyol es va reduir en més de 4 punts, i això va situar Espanya entre els països de la Unió Europea amb uns serveis de benestar més dèbils i desiguals. Esta és sense cap mena de dubtes la pitjor herència dels governs d'Aznar.

En Espanya, el govern socialista de José Luis Rodríguez Zapatero està treballant per recuperar el temps perdut durant els anys de govern del PP. A la Comunitat Valenciana, per desgràcia, no anem en eixa direcció.

Hui, la Comunitat Valenciana és una de les comunitats on la inversió social és més pobra: dins d'Espanya i dins de la Unió Europea. I, en conseqüència, la nostra és una societat on les famílies, i especialment les dones, han de fer diàriament un sobre esforç extraordinari en termes econòmics, físics i psicològics per compensar les mancances en capacitat

d'integració i formació del sistema educatiu, o les limitacions dels serveis valencians de promoció social o de sanitat.

Són necessaris plans d'urgència, que els socialistes durem a terme en la pròxima legislatura, per situar-nos en la mitjana estatal pel que fa a serveis de residència o ajuda a domicili per a les persones majors. I, de la mateixa manera, durem a terme un desplegament ambiciós de la legislació estatal sobre dependències, actualment en discussió en les Corts Generals, per atendre les més 120.000 famílies que tenen alguna persona que pateix una dependència.

Però, a més, esta comunitat ha estat triada pel PP com a territori per a assajar sistemes de privatització de la gestió dels serveis públics de Sanitat sense que s'hagen vist els beneficis per cap lloc, perquè en els últims dotze anys s'ha reduït dramàticament el ritme de construcció de centres de salut i hospitals en la Comunitat Valenciana, s'han multiplicat els sobre costos i la mala gestió sanitària, i no ha deixat d'empitjorar la qualitat dels serveis prestats com posen de manifest els valencians en les enquestes d'opinió més rigoroses.

Només els donaré algunes dades:

La privatització del servei de ressonàncies magnètiques amb un període de vigència de 2001 a 2008, ja han suposat un sobre cost de més 56 milions d'euros del que estava previst. Xifres amb les quals hauríem pogut construir 18 centres de salut, dos hospitals comarcals o haver comprat 43 nous equips de ressonàncies magnètiques.

En estos moments, la Comunitat Valenciana és la comunitat espanyola que menys llits d'hospital té per cada mil habitants; a molta distància de comunitats com Catalunya, Aragó, Balears o Múrcia, per citar només a les comunitats veïnes.

Els plans per acabar amb les llistes d'espera no han solucionat el problema i ens han costat més de 180 milions d'euros.

I podríem seguir parlant de la falta de cobertura en atenció primària, de la falta de concreció

de tots els plans anunciats pel govern de la Generalitat, de la falta d'habitacions individuals en hospitals, de la falta de plans bucodentals, ...

Eixes són les conseqüències de dotze anys de governs conservadors i amb alguns dels nivells més baixos d'inversió social de tota Europa. Sé que sona molt dur. Però la sanitat valenciana, que compta amb uns professionals magnífics, està patint un procés de degradació en la qualitat dels seus serveis a causa de la falta de l'atenció suficient del Govern Valencià en l'última dècada.

I a la superació d'este dèficit d'inversió i de polítiques socials i a fer possible que una societat valenciana més diversa socialment i culturalment, siga també una societat més justa, més cohesionada i més integrada anem a dedicar els socialistes els nostres esforços els pròxims anys.

També en una matèria tan sensible i tan primordial com la integració dels immigrants.

No té sentit que s'insinuen discursos xenòfobs per part del Govern Partit Popular que presenten la immigració com un problema de seguretat o una invasió del nostre país. Naturalment, la immigració, com tot fenomen nou, genera canvis i nous problemes; però sobretot és un element de dinamització econòmica i demogràfica de la societat, que genera riquesa material i noves oportunitats.

I l'obligació de l'administració valenciana és facilitar mecanismes d'integració i impulsar programes específics i una política educativa equitativa, i també, en això, la Comunitat Valenciana està a la cua dins d'Espanya, per darrere de comunitats també governades pel PP, com Madrid o Múrcia, i molt per baix de les governades pel Partit Socialista.

Els valencians no ens mereixem esta realitat. Ni ens mereixen un govern que gire l'esquena a la realitat social de la Comunitat Valenciana.

Un model de creixement econòmic equivocat

És també un dèficit bàsic per als valencians i per a la Comunitat Valenciana que el model de creixement econòmic impulsat pels governs del Partit Popular haja estat especialment negatiu i desequilibrat.

Des que governa Camps, l'economia valenciana està creixent per baix de la mitjana espanyola i no deixem de perdre posicions respecte a la mitjana del PIB espanyol. I si a això sumem el fet que la població ha crescut més que la mitjana espanyola, podem concloure que la renda per habitant i el nivell de benestar dels nostres ciutadans estiga retrocedint en termes relatius dins d'Espanya en els últims anys.

No podem seguir així, també en matèria econòmica hem de **recuperar el temps perdut**. L'economia valenciana pot i ha de créixer per damunt de la mitjana espanyola, i els socialistes ho anem a fer possible sabem que, per baix les xifres i les estadístiques que sempre són números, hi ha persones.

L'economia valenciana ha de canviar les seues prioritats i ha d'haver una redistribució del pes dels sectors econòmics.

No és saludable que la construcció i els sectors afins generen el 25% del PIB valencià, o que el pes de la indústria, del turisme de qualitat, de la investigació o dels sectors amb major valor afegit i més futur disminuïska.

Cal canviar esta doble dinàmica: la dels desequilibris dels sectors econòmics i la del treball precari. I per això cal comprometre, en primer lloc, els agents socials, les empreses i els treballadors i els seus representants. És imprescindible un diàleg permanent i estable entre la Generalitat, els sindicats i els empresaris per posar en marxa de manera immediata un programa d'actuació urgent en la indústria valenciana, i en especial els sectors tradicionals.

I són necessaris plans sectorials efectius, fets amb rigor, amb recursos, amb mesures concretes i també amb mecanismes de seguiment, d'avaluació i de participació dels empresaris i els treballadors.

Tot el contrari del que es fa ara, en què tots els programes presentats i aprovats no han

passat de ser un exercici de propaganda o, per desgràcia, d'iniciatives aïllades que han acabat fracassant.

I és necessari un govern de la Generalitat que tinga en compte i col·labore amb les iniciatives del govern central. Que es sume i treballe i faça propostes dins d'un Programa de Reformes Econòmiques com el que està duent a terme el Govern de Zapatero per aconseguir la convergència amb Europa: el reforç de l'estabilitat macroeconòmica i pressupostària; el Pla Estratègic d'Infraestructures de Transports; el Programa AGUA; la millora del capital humà; una estratègia decidida per invertir en I+D+i amb el programa INGENIO 2010; la millora en l'eficiència de les administracions públiques i en la competitivitat de les nostres empreses; un bon funcionament del mercat de treball; i plans de foment empresarial. Eixa és la via a seguir.

Perquè són objectius i programes que afecten la Comunitat Valenciana i al nostre futur econòmic i no podem quedar-nos-en al marge. No podem seguir mantenint un discurs victimista com fa el Govern de Camps i ser l'única comunitat que no vol col·laborar. Hem de prendre la iniciativa, fer propostes, cooperar críticament i amb arguments en els programes estatals. Ser reivindicatiu si fa falta. Però sempre amb arguments, amb lleialtat, sense sectarismes partidistes i amb voluntat de fer avançar la Comunitat Valenciana.

El nostre objectiu ha de ser Europa. Sense por ni complexos.

I això comporta que l'economia valenciana ha de créixer per damunt de la mitjana espanyola i europea, també en inversió social, i que hem de formar part activa de tots els foros de debat europeu. No podem seguir aïllats, ni al marge de les lògiques d'integració europea. No podem permetre'ns un govern valencià tan acomplexat i tan curt de mires com l'actual.

És necessari actuar amb urgència sobre els factors que ens debiliten i que estan frenant el nostre desenvolupament.

La mala utilització del capital humà

Hem d'actuar sobre el que constitueix el quint gran dèficit de la societat valenciana: les mancances en matèria de **formació, i** en particular en formació professional i en educació superior, i també en la inadequada utilització que fem del nostre capital humà.

El major potencial d'un país és la seua gent i la intel·ligència, la formació i capacitat d'iniciativa de la seua població, les xarxes de relació intel·ligent i la cultura d'una societat. I, en este àmbit, no podem regatejar cap esforç:

hem d'augmentar la quantitat, la qualitat i l'exigència en la formació dels nostres joves;

hem d'adaptar l'oferta educativa a les demandes del nostre teixit econòmic;

hem de crear un entorn còmode per a la investigació i la innovació tecnològica;

i hem de fer possible la formació al llarg de la vida de les persones, pensant en els canvis vertiginosos dels sistemes de producció i del mercat laboral i pensant també en la necessitat de coneixement que tenen les persones per viure en un món més plural i més complex, i també pel plaer que augmentar la pròpia formació genera en les persones individualment considerades.

En este sentit, no podem seguir permeten que la inversió en I+D+i siga inferior a la mitjana espanyola i a penes una tercera part que l'europea o que la participació empresarial en innovació siga tan sols d'un 40% del total. Hem de canviar la lògica i la passivitat actual. Els socialistes anem a incrementar anualment i de manera acumulada recursos públics autonòmics destinats a la innovació en un 25% en els pròxims anys per aproximar-nos a la mitjana europea.

I tampoc podem permetre que les iniciatives creatives i les indústries culturals valencianes, que són un àmbit d'innovació social i cultural i un sector productiu amb un potencial considerable, estiguen subordinades a les polítiques culturals ornamentals, antigues i socialment improductives del govern del PP.

Els socialistes en el govern impulsarem la generació d'una infraestructura cultural i un sector de producció cultural potent, modern i innovador.

L'ordenació i ocupació del territori és un caos

Hem de superar també el sisè dèficit essencial de la Comunitat Valenciana: el desequilibri entre els diversos sectors econòmics i el caos dels últims dotze anys en matèria d'urbanisme i ordenació del territori. El model de creixement del PP és *pa per a hui i fam per a demà*.

La indústria valenciana ha experimentat una reducció considerable en el seu pes relatiu en relació als restants sectors de la nostra economia. A més, en el cas valencià el desequilibri entre els sectors es tradueix en un desequilibri territorial. L'especialització industrial i la concentració de la indústria actualment amb dificultats en determinades comarques de l'interior pot provocar la pèrdua de futur de les actuals les comarques industrials d'interior i abocar l'economia valenciana al monocultiu insostenible de la construcció.

Els socialistes estem convençuts que superar este desequilibri és bàsic si volem, no sols la convergència amb l'Europa més avançada, sinó també la vertebració social i territorial del nostre país i una ocupació del territori sostenible i respectuosa amb el medi natural.

Eixa serà una de les nostres prioritats a partir de maig del 2007.

No té cap sentit el caos urbanístic propiciat per l'actual govern autonòmic. No té sentit l'actual model de creixement desordenat i incoherent que impulsa el PP, basat en l'ús indiscriminat del territori, en la falta inversió en capital físic productiu, en capital humà, en inversió social o en tecnologia. No té cap sentit seguir malbaratant uns recursos naturals de difícil o impossible recuperació. No podem seguir hipotecant el nostre futur econòmic, social i ambiental.

No estem en contra de la construcció ni del sector de la construcció, de la urbanització i ocupació racional del territori. Estem en contra del caos i la depredació actual. Perquè això lleva confiança. La construcció, lògicament, continuarà sent un dels puntals sobre els quals es desenvoluparà l'economia valenciana en el futur, però hem d'eliminar l'especulació i el desastre urbanístic actual perquè això debilita al sector; hem d'augmentar la capacitat d'ordenació i planificació, respectant l'autonomia dels municipis, però establint normes de planificació supramunicipal; i hem de posar la construcció al servei de les persones.

No és justificable que a la Comunitat Valenciana s'haja construït en els últims anys més que en tota la història del nostre poble i siga més difícil que mai l'accés a una vivenda

digna a tots. Hem de fer tot el que estiga en les nostres mans, i el govern de la Generalitat pot fer molt més que el govern central en esta matèria, per acabar amb esta situació.

I hem d'assegurar-nos ben escàs i condicionador del creixement com és l'aigua. Per això valorem positivament que el govern central haja impulsat el programa AGUA, que permetrà comptar amb tots els recursos hídrics que necessitava la Comunitat València a un preu assequible, de forma ràpida i de manera abundant. En 2006, ja són una realitat les primeres actuacions, i, si es comptara amb la col·laboració lleial del Govern de Camps, els dèficits hídrics que patint es superarien més ràpidament encara.

Cal un liderat fort, estable i modern

I especialment, cal fer front al darrer dèficit que pateix esta comunitat. Cal fer front a la falta d'un liderat polític fort, estable i modern. Un liderat que no tinga res a veure amb la retòrica buida, ni amb la propaganda, ni amb personalisme ni tampoc amb el carisma d'una persona. Un liderat col·lectiu, que unisca i sume el bo i millor d'esta comunitat, que forme equips, establisca complicitats, done protagonisme a la societat civil i als creadors: Un liderat compartit i ferm dins de la Comunitat Valenciana, dins d'Espanya i dins d'Europa. Els valencians hem de confiar en la nostra capacitat i en de valorar-nos com a poble amb una identitat pròpia en un món més plural.

Hui, les estructures dels estats-nació, almenys a Europa, resulten massa xicotetes i dèbils per a fer front als problemes globals, però també massa grans per a donar resposta als problemes més immediats i per a impulsar polítiques públiques eficaces.

La globalització ha alterat el paper dels actors polítics tal com el coneixíem fins fa poc de tal forma que guanyar el futur per als països europeus passa per consolidar la Unió com a potència política i socioeconòmica, però també per l'enfortiment dels poders locals i regionals com a elements centrals per a liderar processos de desenvolupament innovador.

Tots vostés saben que, en un món globalitzat, les úniques empreses que poden sobreviure a llarg termini són aquelles capaces d'incrementar de manera constant la seua productivitat,

capaços d'innovar permanentment, d'aprofitar bé els recursos tecnològics, de renovar els seus productes i d'oferir nivells de qualitat cada vegada més alts.

I per a fer-ho possible esta adaptació continuada al canvi és necessari, contràriament al que s'afirma des de posicions neoliberals, revalorar l'entorn i el territori, revalorar el paper de la política i del sector públic.

Per a competir en un món globalitzat i per a enfortir el sistema de benestar social en el futur és necessari cada vegada més que les empreses troben avantatges en el seu entorn més immediat i compten, en el territori on estan assentades, amb recursos estratègics de qualitat: des d'informació sobre els mercats internacionals, transferències tecnològiques, sistemes d'assessoria empresarial, polítiques actives de formació, cultura empresarial desenvolupada o infraestructures de comunicació.

El futur no serà fàcil, però passa per unes formes de treball més obertes en territoris amb un lideratge i compromís ferm dels governs locals i regionals.

És urgent, en este sentit, que la Generalitat Valenciana centre els seus esforços en quatre factors clau per al desenvolupament de tota societat:

la millora dels recursos humans comunitaris;

la diversitat i fortalesa de l'economia productiva;

la definició d'un model de desenvolupament sostenible;

i la potenciació dels factors no visibles del desenvolupament econòmic i comunitari com són l'existència d'un projecte estratègic i una identitat col·lectiva sòlida, desacomplexada i no excloent, i en la cultura, la formació i la innovació.

Conclusió

En tots estos aspectes, la Comunitat Valenciana es troba en un moment històric crucial. El món i el nostre entorn canvia i ho fan de manera cada vegada més accelerada. I, per desgràcia, pareix que nosaltres ens hàgem dormit en els últims anys quan tenim capacitat i recursos per avançar-nos als canvis.

El futur de la Comunitat Valenciana depén cada vegada més de l'existència d'un projecte de modernització, cohesió i desenvolupament que siga liderat per un Govern Valencià fort, amb les idees clares i comptant amb la societat civil.

I per això, és més necessària que mai la política. La política amb majúscules, no la mera ocupació del poder polític. Fa falta govern. I, a la Comunitat Valenciana, fa temps que no tenim ni un projecte estratègic, ni la més simple voluntat de govern.

Ha arribat el moment de canviar!

És hora de redefinir el model de desenvolupament econòmic per al futur de la Comunitat Valenciana; establint estratègies per millorar qualitativament els sistemes d'aprenentatge; fent possible un desenvolupament sostenible i altament qualificat; fent de la Comunitat Valenciana una societat d'emprenedors i d'innovació; concentrar-nos, en definitiva, en un model intensiu en coneixement que deixe arrere l'actual model intensiu en mà d'obra precaritzada i d'urbanització especulativa del territori.

Però hem d'anar més lluny i tenim l'obligació de desenvolupar un nou model valencià d'integració social; amb una nova concepció de les polítiques d'ajuda a les famílies; amb nous mecanismes d'acollida i integració dels immigrants; una major atenció a les dependències; i la potenciació d'una nova ciutadania que tinga garantida de manera plena els seus drets socials.

És l'hora també d'un govern decent, amb voluntat dialogant i amb una gestió transparent. D'ampliar els mecanismes de participació democràtica i els drets civils; facilitant l'accés a la informació pública de la gestió del govern, i afavorint, sobretot, la participació activa de la societat civil en les estratègies de desenvolupament i cohesió social.

És hora de vertebrar els sistemes d'infraestructures, d'una millor distribució social i territorial de la riquesa i el coneixement i cal una visió moderna la identitat col·lectiva valenciana, per situar a la Comunitat Valenciana en les millors posicions possibles i sense

cap tipus de complexos dins de l'àmbit espanyol, europeu i internacional.

Cal entendre aquell vell proverbi que deia que l'única manera que una gota d'aigua no es seque és llançar-la al mar, perquè en un món globalitzat, si ens quedem aïllats estem condemnats a secar-nos i empobrir-nos.

Els socialistes valencians anem a acabar amb la passivitat actual i a fer un nou Govern Valencià amb capacitat de lideratge, sense personalismes, amb generositat i amb voluntat de modernitzar i canviar la societat de manera tranquil·la, profunda, compartida i responsable.

Sé que un projecte estratègic d'estes característiques no serà fàcil. Sé que cal remoure inèrcies i prejudicis. Però estic convençut que cal i que podem canviar i que el canvi serà immensament positiu per a la Comunitat Valenciana.

Moltes gràcies per la seua atenció.